

**College financieel toezicht
Bonaire, Sint Eustatius en
Saba**

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Sint Eustatius

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Convent Building 26
Frontstreet, P.O. Box 686
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Vera van der Molen
Datum
8 oktober 2013
Ons kenmerk
Cft 201300403
Pagina
1/4

Telefoonnummer
+5999 461 9081
E-mail
info@cft.an
Uw kenmerk

E-mail info@cft.an
Internet www.cft.an

Bijlagen

-

Onderwerp
Advies Jaarrekening 2012 Sint Eustatius

Geachte heer Berkel,

Op 30 september 2013 heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de door de Eilandsraad vastgestelde jaarrekening over 2012 van het Openbaar Lichaam Sint Eustatius ontvangen, inclusief de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen van de accountant.

Op 16 september 2013 heeft de accountant de jaarrekening voorzien van een controle verklaring, dit betreft een oordeelonthouding voor de jaarrekening en een afkeurend oordeel voor wat betreft de financiële rechtmatigheid. Ondanks dit oordeel is het Cft met de accountant van mening dat op het gebied van financieel beheer grote stappen voorwaarts zijn gezet, waarmee langlopende discussies uit het verleden over compenseren van tekorten kunnen worden beslecht. Doordat het openbaar lichaam een (eenmalige) grote inhaalslag heeft gemaakt onder andere inzake het herwaarderen van materiële vaste activa, is de in de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) genoemde deadline van 15 juli niet haalbaar gebleken. Sint Eustatius heeft om deze reden uitstel voor aanlevering gevraagd en gekregen bij de Minister van BZK.

Advies en vervolgacties

Middels beoordeling van de jaarrekening en overige stukken komt het Cft tot de volgende conclusies:

- Het eigen vermogen is gestegen van USD 7,8 mln negatief tot USD 21 mln positief.

- Door het heractiveren van materiële vaste activa, is deze post toegenomen van USD 1,2 mln tot USD 18,4 mln.
- De posten van de debiteuren- en crediteurenadministratie tot en met 2008 en niet onderbouwde vorderingen en schulden zijn afgeboekt.
- Het saldo van de baten op de gewone dienst is USD 14 mln, tegenover 13,2 mln aan lasten. Het resultaat over 2012 is dus circa USD 0,8 mln positief.
- Door de correcties bij deze jaarrekening zijn het aantal onzekerheden uit voorgaande jaarrekeningen teruggebracht. Tevens is ook het financieel beheer aanmerkelijk verbeterd.

De omslag van bovenstaand negatief naar een fors positief eigen vermogen, voornamelijk als gevolg van een herwaardering van vaste activa, is een goede ontwikkeling, vooral omdat het voortvloeit uit opschoningsactiviteiten van het Openbaar Lichaam. Het Cft waardeert al uw inspanningen om tot een juiste en volledige balanspositie te komen ten zeerste. Als gevolg van deze omslag is de noodzaak om tekorten uit het verleden via een overschot op de gewone dienst op te lossen van tafel. Tevens kunnen de door het Openbaar Lichaam aangehouden deposito's worden aangewend. De geplande uitgaven dienen ten laste van de opgebouwde reserve te geschieden. De hiervoor benodigde reserves dienen, voor zover nog niet gebeurt, door de Eilandsraad te worden bestemd.

Eind 2012 is de discussie ontstaan hoe de openbare lichamen om dienen te gaan met een eventueel overschot. Uit een gezamenlijk advies van de accountants en een uitspraak van de minister volgt dat de Eilandsraad bepaalt wat er met een overschot in een begrotingsjaar gebeurt. Het is toegestaan om bestemmingsreserves te vormen of om een overschot aan de algemene reserve toe te voegen. Als de Eilandsraad geen besluit neemt, komt het positief resultaat automatisch ten goede aan de algemene reserve. Het inzetten van overschotten hoeft niet per definitie plaats te vinden bij vaststelling van de jaarrekening. Punt van aandacht in dit kader is de opbouw van het weerstandsvermogen. Ook de Minister van BZK vraagt hiervoor de aandacht. Sint Eustatius geeft in de ontwerpbegroting 2014 aan reeds in 2013 een begin te maken met het zowel het opbouwen van weerstandsvermogen als het opstellen van beleid hieromtrent.

Inhoudelijke beschouwing

Artikel 31 van de Wet FinBES bepaalt dat het Cft dient te beoordelen of er sprake is van een tekort op de gewone dienst en/of kapitaaldienst of dat er sprake is van een overschrijding van de rentelastnorm. Daarnaast heeft het Cft in het kader van artikel 19 van de Wet FinBES de jaarrekening ook beoordeeld op mogelijke risico's voor toekomstige begrotingsjaren. De inhoudelijke beschouwing bestaat uit de volgende onderdelen:

- Resultaat van de gewone dienst en de kapitaaldienst
- Herwaarderen van materiële vaste activa
- Afboeken van oude debiteuren en crediteuren
- Rentelastnorm en collectieve sector
- Financieel beheer

Resultaat gewone dienst en kapitaaldienst (Rekening van baten en lasten)

Het saldo van de gewone dienst is USD 764.773 positief. Dit overschot is gecreëerd vanwege de afspraak tekorten uit het verleden (2010 en 2011) te compenseren. Door de omslag in 2012 van een negatief naar een positief eigen vermogen is bovengenoemd positief saldo op de gewone dienst nu anders in te zetten. Sint Eustatius heeft ervoor gekozen om dit overschot onder andere in te zetten voor diverse bestemmingsreserves.

Er wordt geen overzicht opgenomen van de kapitaaldienst maar een staat van geactiveerde kapitaaluitgaven.

Herwaarderen materiële vaste activa

Voor de jaarrekening over 2012 heeft Sint Eustatius gronden, terreinen en gebouwen volledig geregistreerd en volgens behoedzame principes hergewaardeerd opgenomen op de balans. Dit is gebeurd in nauw overleg met de accountant en na informeel overleg met het Cft. Er bleek veel achterstand op dit gebied te zijn, evenals dat historische gegevens ontbraken. Ook zijn er reserves aangemaakt voor de nodige afschrijvingen. Het heeft er voor gezorgd dat de balanspost materiële vaste activa is gestegen van USD 1.158.508 naar USD 18.389.419 waardoor het eigen vermogen ook sterk is toegenomen. Voor de jaarrekening 2012 en verder betekent dit een vollediger weergave van de balans en een verbetering op het gebied van financieel beheer. In samenhang met dit onderwerp adviseert het Cft spoedig over te gaan tot het vaststellen van een grondbeleid.

Afboeken oude debiteuren en crediteuren

Sint Eustatius heeft er voor gekozen debiteuren en crediteuren opgebouwd tot en met 2008 af te boeken omdat de vordering onduidelijk is of aan de inbaarheid sterk wordt getwijfeld. Deze afboeking heeft plaatsgevonden ten gunste/laste van de algemene reserve. Het verheugt het Cft dat met het verwerken van deze oude posten de balans een realistisch overzicht geeft van de activa en passiva.

Rentelastnorm en collectieve sector

In de Wet FinBES is bepaald dat de rentelastnorm gesteld is op 0% gemiddeld per begrotingsjaar. Samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek Nederland (CBS) dient het Cft te rapporteren over de uitgaven-, inkomsten-, schuld- en tekortcijfers. In 2012 is Sint Eustatius geen schulden aangegaan. Uit de jaarrekening blijkt dat er voor het openbaar lichaam geen schulden zijn die rentelasten tot gevolg hadden. Behalve het openbaar lichaam bestaat de collectieve sector uit de entiteiten van de Stichting Wegenfonds en de Tourist Board. Uit ambtelijk overleg blijkt dat de collectieve sector entiteit Stichting Wegenfonds nog wel zou beschikken over een rentedragende lening. Aangezien het CBS niet over de financiële gegevens van deze stichting beschikt, kan het CBS geen analyse maken en kan het Cft niet beoordelen wat het effect is van de lening van de Stichting Wegenfonds op de rentelastnorm. Het Cft ontvangt daarom graag op korte termijn deze stukken.

Daarnaast beschikt Sint Eustatius over enkele deposito rekeningen waar rente baten uit voort (kunnen) komen.

Financieel beheer

Financiële rechtmatigheid

Op het gebied van de financiële rechtmatigheid is de accountant tot een afkeurende verklaring gekomen. Dit komt voort uit het ontbreken van een vastgesteld toetsings- en normenkader. Tevens stelt de accountant vast dat de interne beheersing dient te verbeteren. De afgelopen periode heeft Sint Eustatius voortvarend gewerkt aan vooruitgang op dit gebied. Het Cft adviseert hier prioriteit aan te blijven geven.

Financieel beheer overig

Van de veertien aanbevelingen van de accountant bij de jaarrekening over 2011, is in 2012 het merendeel opgevolgd. Dit geeft wederom aan dat het financieel beheer sterk verbeterd is in 2012 en verder. In de management letter 2012 zijn vijf aanbevelingen opgenomen voor nog openstaande onzekerheden, dit zijn:

- Onvolledig wat betreft juistheid en volledigheid personeelskosten
- Onzekerheden over de administratieve organisatie en interne beheersing voor wat betreft de opbrengsten havengelden en luchthaven
- De waardering van de debiteuren van 2009 en verder zijn onzeker en er is geen voorziening gevormd voor oninbaarheid.
- Er bestaat geen zekerheid over de post "niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen"
- Door het ontbreken van een normenkader is het niet mogelijk gebleken om voor 2012 de rechtmatigheid te toetsen.

Daarnaast zijn onlangs met het Cft nog twee financieel beheer verbeterpunten afgesproken, te weten het vaststellen van een grond- en dividendbeleid.

De accountant adviseert in hun rapportage hoe hun aanbevelingen uitgevoerd kunnen worden. Het Cft heeft tijdens de afgelopen financieel beheerdagen van september jl. afspraken met Sint Eustatius gemaakt hoe bovenstaande en overige punten worden meegenomen in het verder verbeteren van het financieel beheer.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

prof.dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift gestuurd aan:
de Eilandsraad van het Openbaar Lichaam Sint Eustatius